

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 05

ШРИФТИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 014 Середня освіта

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

освітньо-професійна програма

014(12) «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Художньо-педагогічний факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **ШРИФТИ**

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю / освітньою програмою 0.23
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Мова навчання українська.

Розробники: Крайлюк Л.В., к. мист. н., доцент кафедри образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Протокол від 25 вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЮК

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією художньо-
педагогічного факультету

Протокол від 29 вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії

Олена ВЛАСЮК

© Крайлюк Л.В., 2025 рік

© Рівненський державний гуманітарний університет

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	за вибором	
Модуль 2	Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки	
		2-й	2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: бакалавр	10 год.	4 год.
		лабораторні	
		20 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю:	
		залік – 3 семестр	залік – 3 семестр
<p>Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше): теорія мистецтв, історія мистецтва, основи композиції, кольорознавство, перспектива.</p>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У програмі навчального курсу «Шрифти» викладено загальні теоретичні та практичні питання формування шрифтів та шрифтових композицій, розглянуто функціональні, технологічні та естетичні вимоги до виконання шрифтових композицій. Висвітлено методичну послідовність роботи над шрифтами та основи проектної графіки. Знання теорії і практики шрифтів є необхідною складовою художньої освіти, вони формують професійний рівень мистця. Дисципліна «Шрифти» є вибірковою складовою освітньої програми і сприяє оволодінню **програмних результатів** навчання:

ПРН 7. Знання художніх, технічних та технологічних особливостей роботи в матеріалі (живопис, рисунок, пластика, декоративно-прикладне мистецтво), уміння їх використовувати в освітньому процесі і самостійній творчій діяльності.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі

Компетентності, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, включають:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 6. Здатність до оволодіння методикою пошуку художньої ідеї, образотворчою грамотою, прийомів використання матеріалів, технік і технологій з метою самостійного фахового сприйняття, аналізу та створення мистецького твору.

ФК 9. Здатність до практичної художньої діяльності

Мета курсу «Шрифти» - дати здобувачам вищої освіти уявлення про загальні теоретичні та практичні питання формування шрифтів та шрифтових композицій, естетичні вимоги до шрифтів.

Завдання курсу:

- аналіз принципів відмінностей у формах і методах виконання шрифтових композицій у тих чи інших культурних регіонах і на різних етапах історичного розвитку;
- вміння здійснювати синтез шрифтових мистецтв у образно-емоційному звучанні твору; в узгодженні масштабів, пропорцій і ритму;
- оволодіння методикою та практикою шрифтового компонування.

3. Очікувані результати навчання (базуються на програмних результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою, та деталізуються)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен знати:

- історію виникнення шрифтів та шрифтових стилів; характерні ознаки вищезазначених стилів;
  - закони просторового компонування простору в залежності від функціонального призначення, освітлення та інших факторів оточуючого середовища;
  - закони побудови шрифту;
  - наукову термінологію з предмету;
  - інструментарій та матеріали для виконання шрифтів;
  - техніки конструювання та виконання шрифтів;
- вміти:
- виявляти соціокультурні детермінанти просторової організації споруди;
  - відстежувати стилістичні особливості шрифтів;
  - критично аналізувати нові тенденції розвитку шрифтового мистецтва;
  - конструювати шрифти за допомогою графічних засобів;
  - грамотно виконувати шрифтові композиції.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Модерністські шрифти

Тема 1. Шрифти у класичній естетичній системі

Тема 2. Гротескові шрифти. Антиква.

Тема 3. Історичні та національні шрифти.

Тема 4. Рукописні і каліграфічні шрифти.

Модуль 2. Шрифти у постмодерній естетичній системі

Тема 5. Шрифти у постмодерній естетичній системі

Тема 6. Шрифтовий плакат.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Модерністські шрифти												
Тема 1. Шрифти у класичній естетичній системі	4	2		0		2	4	2		0		2
Тема 2. Гротескові шрифти. Антиква.	8	0		4		4	8	0		2		6
Тема 3. Історичні та національні шрифти.	11	1		2		8	11	0		2		9
Тема 4. Рукописні і каліграфічні шрифти.	7	1		2		4	7	0		0		7
Усього годин (модуль 1)	30	4		8		18	30	2		4		24
Модуль 2. Шрифти у постмодерній естетичній системі												
Тема 5. Шрифти у постмодерній естетичній системі	4	2		0		2	4	2		0		2
Тема 6. Шрифтовий плакат.	56	4		12		40	56	0		2		54
Усього годин (модуль 2)	60	6		12		42	60	2		2		56
Усього годин	90	10		20		60	90	4		6		80

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання)	Кількість годин (заочна форма навчання)
1	Гротескові шрифти. Антква.	4	2
2	Історичні та національні шрифти.	2	2
3	Рукописні і каліграфічні шрифти	2	0
4	Шрифтовий плакат. Ескізна частина	4	2
5	Шрифтовий плакат. Композиційне вирішення.	4	0
6	Шрифтовий плакат. Графічне виконання.	4	0

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна форма навчання	Кількість годин заочна форма навчання
1	Шрифти у класичній естетичній системі	2	2
2	Гротескові шрифти. Антиква.	4	6
3	Історичні та національні шрифти.	8	9
4	Рукописні і каліграфічні шрифти Композиційне вирішення.	2	2
4	Рукописні і каліграфічні шрифти. Графічне виконання.	2	5
5	Шрифти у постмодерній естетичній системі	2	2
6	Шрифтовий плакат. Ескізна частина	12	14
6	Шрифтовий плакат. Композиційне вирішення.	10	14
6	Шрифтовий плакат. Графічне виконання.	18	26

11. Методи навчання.

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
 МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
 МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
 МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
 МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
 МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. Методи оцінювання.

МО10 – залік;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

13. Засоби діагностики результатів навчання

-самоаналіз робіт в процесі виконання;

-презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

14. Критерії оцінювання результатів навчання.

Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу. Критерії оцінювання результатів навчання:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою (залік)
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для	Високий (творчий)	зараховано

			прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності		
82-89	В	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано
74-81	С	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано
64-73	Д	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, задовільно виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	зараховано
60-63	Е	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним	Середній (репродуктивний)	зараховано

			матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ (за наявності) та оцінка за екзамен.

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Лабораторна та самостійна робота (перегляд)				Сума
Модуль 1			Модуль 2	
T2	T3	T4	T6	100
10	20	20	50	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

16. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до виконання шрифтового плаката з навчальної дисципліни «Шрифти» для здобувачів вищої освіти галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація. Крайлюк Л. В.; Рівне : РДГУ, 2023. 16 с.

2. Візуальні матеріали на електронних носіях.

18. Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: Навчальний посібник студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Вища школа, 2002. -188 с.
2. Куленко М. Основи графічного дизайну: Підручник / М.Куленко. – К.: Кондор, 2006 – 492 с.
3. Лесняк В. Модерністські і постмодерністські шрифти: 44 оригінальних шрифти. – Х.: Колорит, 2006. – 148 с.: іл.
4. Мітченко В. Каліграфія. Взаємовпливи шрифтів: теорія і практика; кирилиця і латиниця; історія і сучасність. – К. : Laugus. 288 с. : іл.
5. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення): Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. – К.: Каравела, 2004. – 304 с.
6. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: зб. ст. / [редкол.: В.Д. Сидоренко (голова) та ін.]; за заг. Ред.. М.І. Яковлева. – К.: Фенікс, 2012. – 256 с.
7. Синєпулова Н. Композиція: Тотальний контроль / Наталія Синєпулова; з рос. перекл. Роза Туманова. Київ : ArtHuss, 2019. 240 с.
8. Сучасні технології дизайн-діяльності: навч. посіб. / О.О. Сафронова. – К.: КНУТД, 2019. – 208 с.
9. Шевченко В. Композиція плаката: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. – Х.: Колорит, 2007. – 133 с.: іл.

19. Інформаційні ресурси

1. Графіка української мови. URL: <https://abetkarutenia.com.ua/>
2. Колекції шрифтів на всі випадки життя. https://rentafont.com.ua/font_collections

3. Невеличка збірка повністю українізованих шрифтів. URL: <http://uanime.org.ua/fonts/>
4. Український шрифтовий блог. URL: <https://type.org.ua/>
5. Українські або розроблені українцями шрифти. URL: <https://uk.bestfonts.pro/category/ukrainian-fonts>
6. Шрифти українською. URL: <https://ukrfonts.com/>

Порядок оскарження оцінок

Процедура оскарження оцінок регулюється внутрішніми нормативними документами навчального закладу, саме ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У РІВНЕНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ - 2024 pol_oop_2024.pdf пункт 6.12.2.6.